

L'OPINIÓ

SURT CADA DISSABTE

25 CENTIMS

BARCELONA, 15 DESEMBRE 1928

ANY I - Núm. 44

SUBSCRIPCIONS = ADMINISTRACIÓ

Carme, 20 int., 1.er

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

BARCELONA: TRIMESTRE, 3,00 PESSETES; SEMESTRE, 6,00
FORA: TRIMESTRE, 3,50 PESSETES; SEMESTRE, 6,50
ESTRANGER: SEMESTRE, 9,00 PESSETES

Enquestes de L'OPINIÓ

I. — Donades les actuals circumstàncies i pensant en l'esdevenidor, considereu preferible la Monarquia, la República, o creieu diferents les formes de Govern?

II. — Creieu que haurien de recobrar actualitat a casa nostra les idees polítiques de Pi i Margall?

III. — Creieu convenient, ara, una col·laboració amb els homes d'Espanya partidaris de la idea pimgalliana del reconeixement dels drets individuals i de les personalitats col·lectives?

IV. — Teniu la separació de l'Església i de l'Estat i l'escola neutra com a principis essencials de les idees polítiques liberals?

V. — Enteneu per socialisme posar a les mans de la col·lectivitat els mitjans de producció i de canvi, el considereu compatible o contradictori amb el liberalisme polític?

VI. — Hi creieu en el triomf del Socialisme?

L. Nicolau d'Olwer

I. — Adhuc sense tenir en compte les actuals circumstàncies sóc republicà, perquè la república és l'expressió més natural de la democràcia. Passant de l'aspecte general i abstracte al concret i particular, les afirmacions de republicanisme es doblen, és clar, de lògiques negacions.

II. — Les idees de Pi i Margall, en llurs principis bàsics de llibertat i democràcia, no han pas de recobrar actualitat: crec que mai no l'han perduda. Quant al federalisme, em sembla excel·lent per organitzar un Estat on hi hagi una voluntat ferma d'unió i un sentiment viu de les diferències. En altres casos serà o balder o esquivit. Tanmateix, per als pobles que aspirin a una solució més enllà del federalisme, pot ésser una escola i una prova.

III. — Les col·laboracions i aliances, tan en guerra com en política, són una bona tàctica contra l'enemic comú. A casa nostra hem vist la col·laboració amb les dretes d'Espanya endins i, per bé que els resultats no foren gens encoratjadors, no gosaria pas creure que hom no hi retorni. Sembla dir-los: buixar-se avui, amb més lògica, una col·laboració amb les esquerres. No em desplaurà, però, si un grup, més d'apòstols que de polític, allunyat personalment de tota col·laboració i mantenint el foc de l'ideal i la puresa dels principis, vetlla d'ací estant que cap aliança no ultrapassi el seu objecte circumstancial i que no es consolidi en maridatge, ni degeneri en contuberni.

IV. — Sóc partidari de la separació de l'Església i de l'Estat, — i en nom del liberalisme, també, sóc enemic que l'Estat es converteixi en Església imposant a les consciències la religió del nacionalisme.

L'escola pública, que és pagada per tothom, evidentment ha de respectar la consciència de tothom. En països de més gran cultura i de conviccions menys verbalistes i més arrelades que Espanya, aquest aspecte del problema escolar ja no existeix.

V. — En posar a les mans de la col·lectivitat, per monopoli estatal, els mitjans de producció i de canvi, el socialisme imposa l'Estat burocràtic, ço que és incompatible amb el liberalisme polític que exigeix l'Estat democràtic.

Altra cosa són la socialització a base cooperativista, i adhuc l'estatització dels serveis públics.

En política, tanmateix, un cert empirisme és bon conseller. Abans d'encomanar a

l'Estat les funcions que els particulars realitzen, caldrà veure si ha sabut reeixir en les que li són essencials.

VI. — Dir que el socialisme triomfarà és fàcil, més que més quan sota el nom únic de socialisme hi ha realitats ben diverses com les representades per MacDonald i Lenin. És igualment fàcil de dir que el socialisme fracassarà. Un profeta mai no s'equivoca, si cura de no posar precisions geogràfiques i cronològiques a la seva profecia. Ara, que per vocació meua jo no sóc profeta, sinó hitoriador. En aquest concepte goso dir que si el socialisme encara no ha triomfat, ho han fet, per contra, molts socialistes. — Adhuc n'hi ha hagut que, per tal de triomfar més d'hora, han oblidat llurs principis.

R. Noguer i Comet

(Ex-Conseller de la Mancomunitat de Catalunya).

I. — La primera pregunta, quant a mi, és sobrerera. Jo sóc republicà d'una manera absoluta; d'ara i de sempre, ací i a tot arreu. Jo seria republicà fins a Anglaterra. Per a mi la Monarquia és una institució político-social definitivament morta — tan morta, en la Història, com les organitzacions medievals. La Monarquia pot sostenir-se només, en determinats pobles, per raons biològico-socials o pel prestigi — tan balder i transitori! — d'una família o d'un home, però està definitivament condemnada a ésser un record o un fantasma en la història de tots els pobles civilitzats i que es vagin civilitzant.

II. — L'ideari simbolitzat avui en Pi i Margall, tan en l'ordre polític com en el social (naturalment, amb les degudes renovacions) podria ésser ara la pau interior — la pau espiritual, s'entén — i, tal vegada "per a sempre", la fórmula definitiva de consolidació d'un Estat. Jo no capeixo com tots aquells que han predicat l'Espanya gran, no l'accepten resoltament i sincera i s'uneixen a aquesta única i fecunda fórmula ells que tantes vegades han cercat per mals camins i pregonat una "fórmula jurídica". Quina és millor que ella? Quina pot assegurar millor el respecte als drets dels diferents pobles peninsulars i garantir la cordial unió de tots?

La República Federal, doncs, al nostre entendre, és, avui més que mai, l'única solució racional, lògica i digna, dels problemes de "self-government" i d'unitat fraternal dels pobles ibèrics.

III. — Resoltament, sóc partidari de la col·laboració cordial i d'una franca intel·ligència amb tots els sectors de les esquerres espanyoles, que han d'ésser orbes si no proclamen per doctrina bàsica el corpus-juris federal. Sempre he considerat l'isolament antipàtic i infecund. Avui seria, a més a més, absurd: l'imposa urgentment, indispensablement, la necessitat de la defensa comuna de les coses elementals, dels drets primaris trepitjats per a tots i a tot arreu.

IV. — Principi fonamental d'una organització de l'Estat basada en el respecte a les llibertats humanes, ha d'ésser l'establiment de la separació de l'Estat i l'Església. L'escola neutra no és més que l'aplicació d'aquest principi liberal a l'ensenyament públic, que hauria de tenir, ultra això, altres directives: escola única, en el sentit que el Partit radical-socialista francès li ve donant; accésio a l'ensenyament superior de totes les classes socials; obligatorietat assegurada de l'ensenyança primària i de la professional; educació física organitzada socialment; tot un vast programa d'educació popular que és senzillament vergonyós que aquí hàgim de considerar com aspiracions llunyanes, gairebé il·lusòries.

V i VI. — Sincerament parlant, jo no sóc socialista, en el sentit estricte i partidista del mot. (Si ho fos, militaria francament en un partit socialista). Com que el desenrotllament d'aquests punts m'obligaria a ultrapassar els límits raonables que han de tenir les respostes al vostre interrogatori, em limitaré a dir el següent: mantinc avui — com fa molts anys, d'abans de la guerra, quan dirigíem aquella enyorada "Plana Social d'El Poble Català", en ordre a la política social, un criteri semblant al que sosté en el terreny ideològic i en la realitat política i governamental el Partit Radical-socialista francès, mantenedor de la doctrina dels Ch. Dumont, dels Valdeck-Rousseau, dels Pelletan, dels Béranger, dels Herriot... Els ensenyaments de la guerra i de la post-guerra no m'han fet variar substancialment l'esmentat criteri, que és sintèticament aquest: no considerar "encara" definitivament morta l'anomenada organització capitalista dels Estats; creure que el règim de la propietat privada és encara viu i de fecundes realitats en l'Economia social, però accentuar seguidament, constantment però pas a pas (per trepitjar terra ferma i no sofrir caigudes perilloses, almenys pel retard que impliquen a l'orientació socialitzant), l'adveniment progressiu de noves formes d'organització social, basades tant o més que en l'equitat o la igualtat, en la

SUMARI

Enquestes de L'OPINIÓ, amb respostes de L. Nicolau d'Olwer i R. Noguer i Comet.

El federalisme com a tàctica, per J. Lluhi i Vallesca.

Els pagesos al Govern, per Jaume Miravittles.

L'editorial que caldria enrobustir, per Ramon Fabregat.

El taulell d'escacs de la nostra política, per Jordi Arquer.

Pensaments, per Clarandra.

La lluita per l'ignorància.

L'Esperanto, major d'edat, per Sebastià Chaler.

La vida del treball. — Arran del Congrés Nacional Ferroviari, per S. Riera i Borrell.

Contra l'explotació: La dependència mercantil atropellada, per Francesc Guillaumon.

Col·laboracions de L'OPINIÓ

Ecos, Resum de la setmana, fulletó, Els amics de L'OPINIÓ, notes etc., Caricatures diverses.

Llibertat. Mai no serà sòlida, mai no serà perdurable una organització social que no respecti i no tingui per essencial el principi del respecte elemental a la Llibertat humana, la consolidació de la qual considerem com la més alta ideologia de totes les doctrines polítiques i socials, actuals o futures.

El Federalisme com a tàctica

per J. LLUHI I VALLESCA

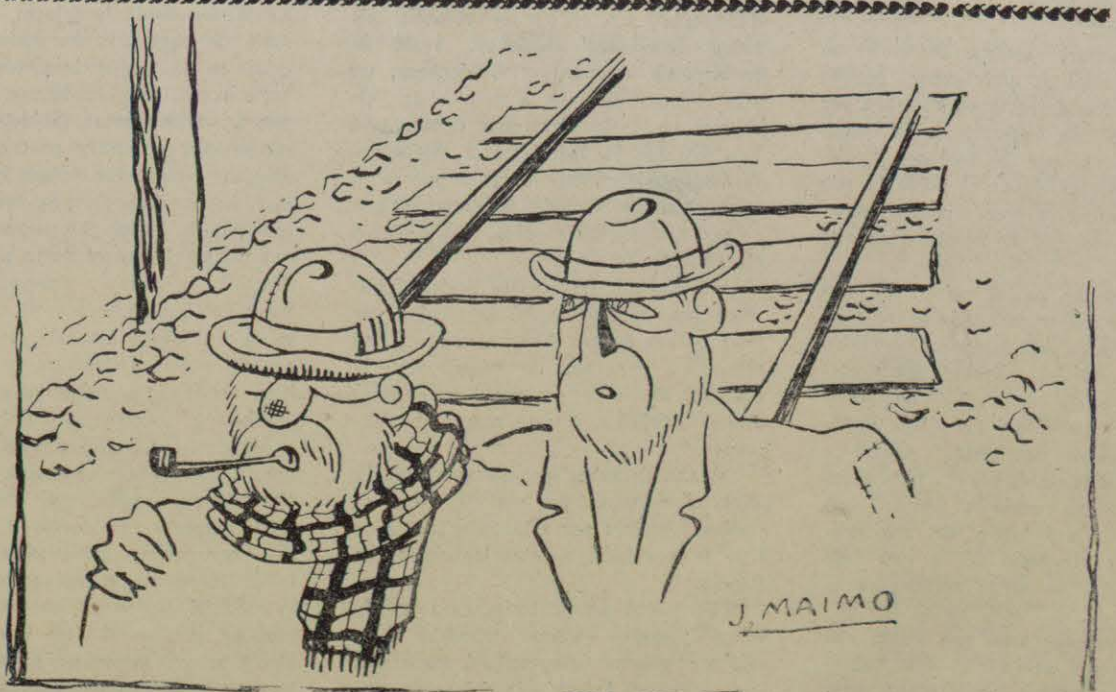
Fa més de cinc anys que tota l'activitat política està paralitzada a casa nostra. Suposant — i pel camí que anem és molt suposar — que aquest hivern de llarga durada tingui encara corda per mig any més, a la primavera s'iniciaran els sis anys de dejuni polític. No trobeu que ja comença a ésser hora que tots i cada un dels homes que a casa nostra els preocupa l'esdevenidor col·lectiu, procurin, des d'ara, orientar-se sobre la millor manera d'aprofitar el futur canvi de l'hivern en primavera?

Es un fenomen sabut que segons floreixi la primavera els fruits seran més o menys saborosos. Naturalment que cal tenir en compte, també, que la sabor dels fruits depèn, per altra part, del tast de cadascú. Així, siguin els que siguin els fruits, els uns es declararan satisfets, els altres desil·lusonats; n'hi haurà que hi veuran, solament, el principi de collites més abundoses, i també n'hi haurà, pocs o molts, que maldaran per la tornada de l'hivern.

En el ram que en podríem dir de les idees específiques de cadascun, és ben clar que les coses passaran d'aquesta manera. Ço interessant, però, per les finalitats que vol servir aquest treball, és endinsar-se en l'altre ram, en el de les idees que ens són comunes a la majoria i que, per eufemisme, en diem pairals. Hi ha possibilitats que la primavera que vindrà ens porti algun fruit col·lectiu?

**

Personalment ja fa algun temps que aquestes possibilitats de la futura primavera em preocupen. Cuido, per tant, d'exposar, de cara al poble, el fruit de les meves reflexions, sense major ambició que la de complir un deure social que correspon a tots.

—I ara encara menys mal que viatjant per línia fèrria tenim la vida assegurada.